

کتیبه کانم

نووسین و ناماده کردنی

: فههد گردهوانی

بهشی دووهم

خهلیل عهبدولکه ریم {خلیل عبدالکریم}

نووسه‌ری به‌ناوبانگی میسری خهلیل عهبدولکه ریم یه‌کیکه له نووسه‌ره به‌ناوبانگه‌کانی میژوو و زانیاری نیسلام.. به‌ره‌مه‌کانی راستی و دروستی نهو میژوو و رونده‌که‌نه‌وه که له‌لای هه‌ندیگ به ره‌شی ماوه‌ته‌وه و روناکی نابینیت.. نووسه‌ری زیندوو له به‌ره‌مه‌کانی زیاتر پشتی بهو سه‌رچاوه نیسلامیانه به‌ستاوه که له‌ناو نووسه‌رانی ناینی نیسلامی به‌گرنگترین سه‌رچاوه ده‌ژمیردین و بو باسی نیسلام گرنگترین سه‌رچاوه.. ماموستا خهلیل عهبدولکه ریم له ته‌مه‌نی 73 سالیدا له گونده‌کی ناوچه‌ی نه‌سوان کۆچی دواپی کرد(به‌داخه‌وه رۆژی له‌دایک بوون و کۆچی دواپم به‌ده‌ست نه‌که‌وت نه‌گه‌ر چی له به‌ره‌مه‌وو سایته‌کانیشی گه‌رام.. ف.گ. زیاتر له 13 به‌ره‌می بلاوکرده‌ته‌وه بو نو‌یکردنه‌وه‌ی بی‌ری نیسلام..... نهو به‌ره‌مه‌مانه‌ی بووه هوی گفتوگۆیه‌کی نیجگار زور له نیوان داموده‌زگای نیسلامیه‌کان.. له سه‌ره‌تای په‌نجایه‌کاندا له نه‌زه‌هر شه‌ریعه‌وفه‌قه‌ی نیسلامی خویندوه. پاشان یاسای خویندوه و بووه به‌پارێزه‌ر..... له سالی 1976 یه‌کیک بووه له دامه‌زرینه‌ری یه‌که‌گرتوی چه‌پی {التجمع الیساری} پاشان بووه به یه‌کیک له سه‌رکرده‌کانی نهو یه‌کیته‌یه... له سه‌ر به‌ره‌مه‌کانی چه‌ند جار بانگی دادگا کراوه ، به‌لام له‌به‌ر نه‌وه‌ی باسه‌کانی ده‌رپاره‌ی نیسلام راست ده‌رچوون و به سه‌رچاوه‌ی باوه‌رپیکراو شییکردونه‌ته‌وه ، نه‌یان توانیوه تاوانباری بکه‌ن و هه‌رده‌م بێتاوان ده‌ربازی بووه ، نه‌وه‌بوو سالی 2001 کۆچی دواپی کرد... ناینی نیسلام ریگای داوه پیاو چوار ژنی پیکه‌وه‌یی هه‌بیت ، هه‌ر کاتیک یه‌کیکیان ته‌لاق دا یا مرد ده‌توانی یه‌کیکی تر له جیگای بگوازیته‌وه ، نه‌مه‌ش له نایه‌تی خواره‌وه هاتوه: {فانکحوا ما طاب لکم من النساء مثنی و ثلاث و رباع ، سوره النساء الایه 3} .. له کتابه به‌ناوبانگه‌کانی ناچارم هه‌ندیگ به‌شی بگۆزمه‌وه نیره هه‌تا خوینده‌وار سوودی لیوه‌ریگری ، له لاپه‌ره 41 - 50 ی کتابی {الجنور التاريخیه للشریعه الاسلامیه} باسی تعدد الزوجات ده‌کات ، نهو خوه ده‌گه‌رینیته‌وه بو خوه‌کی کۆمه‌لایه‌تی به‌ر له په‌یدا‌بوونی نیسلام، باسی نه‌وه‌ش ده‌کات که نیسلامیش نه‌یتوانی پیاو به چوار ژن بیه‌ستیته‌وه، به‌لکه ته‌لاق ده‌توانی نازادی بکات بو وه‌ده‌ست خستنی ژنی تر به مه‌رجیک هه‌ر خاوه‌نی چوار بیت... بویه خه‌لیفه‌ی راشیدین و نه‌وانه‌ی {المبشرین بالجنه}ش گه‌له‌ک ژنیان هینایه، لیره‌دا باسی هه‌نده‌کیان ده‌که‌ین :-

1/ نه‌بو به‌کر سدیق {ابو بکر الصدیق} چوار ژنی هیناوه ، دووان له سه‌رده‌می جاهلی و دووان له نیسلام...

قتیله بنت عبدالعزی ، له تیره‌ی بنی عامر بن لوعی دایکی عبدالله و اسماء

ام رومان بنت عامر(دایکی عائشه ام المؤمنین و عبدالرحمن)کچی الحارث له تیره ی بنی فراس بن غنیم بن کنانه.

نهو دووانه ی له جاهلی گواستبووه...

اسماء بنت عمیس الخثعمیه . دایکی محمد

حبیبه بنت خارجه بن زید .

نهو دووانه ی له سهردهمی نیسلام بوونی گواستبووه.

12 عومه ر کوری خهتاب{عمر بن الخطاب} نو(9) ژنی هیناوه،

زینب بنت مظعون بن حبیب . دایکی عبدالله و عبدالرحمن و حفصه.

ام کلثوم بنت علی بن ابی طالب . دایکی زید و رقیه .

ام کلثوم بنت جرویل بن مالک .

جمیله بنت ثابت بن ابی الافح .

ام ولد سریه تسمی لهیه{انجبت له ابا المجر}.

ام ولد{انجبت له عبدالرحمن الاصغر}.

ام حکیم بنت الحارث بن هشام .

ام ولد تسمی فکیهه{انجبت له زینب}.

عائکه بنت زید بن عمرو بن نفیل{وهی بنت عمه}.

13 عوسمان کوری عهفان{عثمان بن عفان} نهویش 9 نو ژنی هیناوه ،

رقیه بنت محمد بن عبدالله .

ام کلثوم بنت محمد بن عبدالله ، له بهر نهوه پنیان گووت{ذو النورین}.

فاطمه بنت غزوان .

ام عمرو بنت جندب الازد .

فاطمه بنت الولید بن عبد شمس .

ام البنین بنت عینیة بن حصن .

رمله بنت شیبه بن ربیعہ .

نائله بنت الفرافصه بن الاحوص .

ام ولد {انجبت له ام البنين}.

4/ عهلی کوری نه بو تالیب {علی بن ابی طالب} نه ویش نو 9 ژنی هیناوه،

فاطمه بنت محمد بن عبدالله . دایکی حهسه ن و حوسین و محسین و ام کلثوم و زهینه ب .

خوله بنت جعفر بن قیس . دایکی محمد که ناوبانگی ده رکرد به ابن الحنفیه .

ام البنین بنت حزام .

لیلی بنت مسعود بن خالد .

اسماء بنت عمیس .

الصهباء ام حبیب بنت ربیعہ .

امامه بنت ابی العاص {امها زینب بنت محمد}.

ام سعد بنت عروه بن مسعود الثقفی .

محباه بنت امری القیس بمن عدی .

جگه له خهلیفه کانی راشیدین نه وانهش ژنیان زور هیناوه : طلحه بن عبیدالله 9 نو ژنی هیناوه...
الزبیر بن العوام 6 شهس ژنی هیناوه... عبدالرحمن بن عوف 20 بیست ژنی هیناوه... سعد بن مالک
سعد بن ابی وقاص 11 یانزده ژنی هیناوه...

گوتمان ته لاق وای له پیاو کردوه که له چوار ژنان زیاتر بهینی ، هر به هه مان شیوهش وای له ژن
کردوه له میردیک زیاتر بوخوی بکات ، کهواته نافرتهش توانیوویه له شویهک زیاتر بکات.
هه ندیک له و نافرته تاهه که له 5 و 4 و 3 شو زیاتریان کردوه:-

1/ عاتکه بنت زید بن عمرو بن نفیل {ابنه عم عمر بن الخطاب} پینج 5 جاران شووی کردوه،

عبدالله بن ابی بکر .

عمر بن الخطاب .

طلحه بن عبیدالله .

محمد بن ابی بکر .

عمرو بن العاص .

2/ ام کلثوم بنت عقبه بن ابی معیط ، چوار 4 شووی کردوه.

زید بن حارثه .

الزبیر بن العوام .

عبدالرحمن بن عوف .

عمرو بن العاص .

13 / عائشه بنت طلحه بن عبدالله ، سنی 3 شووی کردووه،

عبدالرحمن بن ابی بکر .

مصعب بن الزبیر بن العوام .

عمر بن عبدالله .

14 / ام كلثوم بنت علی بن ابی طالب ، سنی 3 شووی کردووه،

عمر بن الخطاب .

عون بن جعفر الطیار بن ابی طالب .

محمد بن جعفر بن ابی طالب .

15 / ام اسحق بنت طلحه بن عبدالله ، سنی 3 جار میزدی کردووه،

الحسن بن علی بن ابی طالب .

الحسین بن علی بن ابی طالب .

محمد بن عبدالله بن عبدالرحمن بن ابی بکر الصدیق .

16 / اسماء بنت عمیس ، نه‌میش 3 سنی جار شووی کردووه ،

جعفر الطیار بن ابی طالب .

ابوبکر الصدیق .

علی بن ابی طالب .

جگه لهو ئافره‌تانه .ئه‌وانه‌ش میزدیان زور کردووه:- سکینه بنت الحسین بن علی بن ابی طالب
حهوت 7 جار شووی کردووه...میمونه بنت عبدالرحمن بن ابی بکر الصدیق 4 چوار میزدی کردووه.

بیگومان نهو ژنانه له تیره‌ی قوره‌یشن و هه‌نده‌کیان کچه خلیفه راشیدین و هه‌نده‌کیان کچی
العشره المبشرین بالجنه ن واته له‌باری کومه‌لایه‌تی یه‌وه به‌رالا نه‌بوون و نه‌وه‌ش نیشان ده‌دات نهو
کاته به‌ر له هاتنی نایینی نیسلام عاره‌ب له‌باری ته‌قالیده‌وه زوری ژن هیناوه و زوری میزد کردووه
، بویه له‌کاتی هاتنی نایینی نیسلامیش نهو ره‌وشته به‌رده‌وام بووه.

ناوی کتیبه‌کانی ماموستا خلیل عه‌بدولکه‌ریم :-

1 / الجذور التاريخيه للشریعه الاسلامیه...133 لاپه‌ره‌یه.

2 / النص المؤسس و مجتمعه...من نیمه گوايه دوو به‌رگه {مجلد} به‌لام له نینته‌رنیت هه‌یه.

3/ شدو الربابه باحوال مجتمع الصحابه...سن بهرگه {1-السفر الاول محمد والصحابه...233
لاپهريه. 2-السفر الثانى الصحابه والصحابه...424 لاپهريه. 3-السفر الثالث الصحابه والمجتمع...
392 لاپهريه.}

4/ فتره التكوين فى حياه الصادق الامين...من نيمه له نينتهرنيت ههيه.

5/ مجتمع يثرب العلاقه بين الرجل والمرآه فى العهدين المحمدى والخليفى...99 لاپهريه.

6/ دوله يثرب بصائر فى عام الوفود وفى اخباره... 408 لاپهريه.

7/ قريش من القبيله الى الدوله المركزيه...من نيمه له نينتهرنيت ههيه .

8/ العرب والمرآه:حفريره فى الاسطير المخيم...من نيمه.

9/ موقف الاسلام من العمل والعمال...من نيمه.
